

І. Ю. Чеп'якова

Функціонально-семантичний аналіз префіксальних дієслів просторового значення грецької мови у класичний період

Питання дослідження префіксальних дієслів просторового значення в грецькій мові на сьогодні залишаються нерозглянутими; вивчення цих одиниць на матеріалі грецької мови є цікавим і необхідним не тільки для більш глибокого розуміння тих процесів, що відбуваються в межах самої грецької мови, а й для формування універсальних принципів будови, функціонування та семантики подібних одиниць у мові взагалі. Важливим є також дослідження нових, похідних слів, особливостей їх будови і семантики як одиниць, що здатні у компактній формі зберігати і передавати співвіднесений з ними зміст.

Одним із найпоширеніших способів словотвору в грецькій мові є префіксація; часто в ролі префіксів виступають первинні прийменники,

більшість з яких була первісно прислівниками; вживаючись у ролі префіксів, вони зберігають свої просторові значення і впливають на семантику новоутвореного слова.

Префіксально-прийменникова кореляція найяскравіше виявляється у поєднанні префікса із дієсловом, зокрема просторової семантики; префікс у такій сполучі корегує значення дієслова згідно з притаманним йому просторовим значенням.

Простір – одна із фундаментальних світоглядних категорій, яка відбиває особливості засвоєння людиною оточуючого світу; префіксальні дієслова допомагають якнайповніше відтворити картину просторових відношень між різними об'єктами; найчастіше просторові відношення між об'єктами реалізуються у мові в синтагмі {дієслово-прийменник-іменник}, де дієслово може вживатися із префіксом.

За характером поведінки префіксального дієслова в межах синтагми {дієслово-прийменник-іменник} у класичний період грецької мови можна виділити два типи конструкції: 1) префіксальне дієслово з іменником; 2) префіксальне дієслово з прийменниковою конструкцією: а) префіксальні дієслова з однаковими префіксом і прийменником у конструкції; б) префіксальні дієслова з різними префіксом і прийменником у конструкції.

У класичний період грецької мови найбільш характерним для вираження просторових відношень є вживання префіксального дієслова з прийменниковою конструкцією, де префікс дієслова та прийменник – різні (до 62% конструкцій); уживання префіксального дієслова з прийменником та іменником, де префікс і прийменник однакові, становить 1%; конструкцій з префіксальним дієсловом та іменником налічується 32%.

Для повного і всебічного аналізу вживання префіксальних дієслів у грецькій мові, з'ясування особливостей їх структури і семантики необхідним видається дослідження функціонування таких одиниць в інші періоди грецької мови, зокрема ранній та період койне, із подальшим зіставленням отриманих даних.